

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 223. Quid notandum sit circa revelationem secreti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

nor lædatur, neque ratione diversi modi refundatur specialis inhonestas, nam quòd improprium fiat præsentis, hoc ipsum est illa dehonoriatio, quæ hanc speciem constituit, violentiam enim nullam infert, quamvis alter sit invitus, ergo non ideo debet ab aliis specie distingui.

1228 Q. 223: *Quid notandum sit circa revelationem secreti: R. Seqq:*

§. 1. Per revelationem secreti potest fieri injuria gravis vel levis vel nulla, uti patebit ex dicendis: loquemur autem hìc tantum de revelatione secreti naturalis, nam de secreto sacramentali sive sigillo Confessionis, agatur l. 6. t. 4. c. 3. dub. 1.

1229 §. 2. Qui promittit servare secretum, non necessario intendit se obligare ex justitia, sed potest velle se obligare tantum ex fidelitate, uti cum communi Lugo d. 14. n. 137., addens hanc obligationem fidelitatis esse tantum sub veniali, nisi ex promissione non observata grave damnum nasceretur proximo.

1230 §. 3. Si secretum sit *commissum*, id est, revelatum sub antecedente pacto tacendi, continet obligationem justitiæ gravem vel levem, prout materia est, quia est contractus promissionis onerosus, subit enim onus revelandi, petens vicissim onus tacendi. Si sit secretum tantum *promissum*, id est, si tu tantum promisisti tacere, quod jam cognoveras, nisi intenderis obligationem Justitiæ, obligaris tantum ex fidelitate: In dubio autem, an intenderis obligationem justitiæ, utendum est conjecturis, ex consideratione circumstantiarum, nam si ita promittas, ut si tunc peteretur à te, an velles te sub mortali obligare,

ligare, id negares, non censeris habere animum te obligandi ex iustitia, sed solum ex fidelitate, aut etiam quandoque decencia vel urbanitate tantum, ita *Lugo* à n. 137.

§. 4. Obligatio Iustitiæ circa secretum promissum est levior quam circa commissum, hinc mera promissio tacendi non obligat in iis casibus, in quibus aliàs tenebaris secretum manifestare, v. g. si legitime interrogeris à Superiore vel Iudice: vi tamen illius promissionis teneris tacere in casu, in quo posses, sed non tenereris manifestare: E contra si sit commissum, debes dicere cum æquivocatione te nihil scire de hoc, quia tunc talis est notitia, ac si eam non haberes. Excipe, nisi ille, qui secretum commisit, injustè vexaret Rempublicam vel alium innocentem, neque aliter desistere vellet ab injuria, tum enim posses revelare, etiamsi te obligasset ad potiùs sustinendam mortem, quia hoc vinculum obligationis esset injustum, *Lugo* n. 141. 1231

§. 5. Si accusatus sciat sub secreto crimen accusantis, v. g. quia accusans ipsi confidit sub pacto tacendi, vel manifestavit ob necessitatem petendi consilii, *Carden.* in 2. crisi. diff. 26. à n. 53. dicit esse illicitum uti illâ scientiâ ad elidendam auctoritatem accusantis, quia jus ad secreta observanda est valde strictum, uti expendit *Lugo* n. 104., ergo obligatio promissionis etiam tacitæ de servando secreto prævalet necessitati se liberandi ab accusatione: idem tamen *Lugo* à n. 115. rectè notat attendi debere ad intentionem illius, qui obligationem tacendi admittit, nam si obligavit se ad tacendum, etiam cum periculo cujuscunque damni & mortis ipsius, tenebitur tacere, 1232

tacere,

tacere, quia cū hoc sit licitum, potuit se ad hoc obligare, uti rectè *Mol.* d. 37., quando verò promisit tantū verbis communibus, censetur se voluisse obligare ad moralem quandam & humanam custodiam secreti; unde colligi debet ex variis circumstantiis, quousque censatur se extendisse hæc voluntas, ad quale & quantum incommodum, ad qualem mutationem circumstantiarum &c: alter enim mihi rem commisit sub secreto, quale ego censeor hīc & nunc admissurus fuisse, si prævidissem has & illas circumstantias.

1233

§. 6. Si injustè acquisivisti notitiam criminis alieni secreti, v.g. apertis alienis literis, non poteris uti illâ notitiâ, nequidem ad evitandam mortem, nisi in casu, in quo notitiam illam licitè comparare posses, si non haberes, quia si illam injustè acquisiveris, non est moraliter tua, ergo si postea non justificetur, debes te gerere, ac si illam non haberes, uti probabiliter argumentantur *Lugo* n. 101. & *Haun.* t. 2. n. 536. contra varias aliorum sententias, potèstque videri etiam *Tambur.* in Dec. l. 9. c. 3. §. 2. n. 21., neque oportet quoad omnia loqui de fama aliena, uti de bonis fortunæ, horum enim dominium servit necessitati vitæ, non item dominium famæ alienæ, *Lugo* n. 99. E contra in circumstantiis, quibus licitè posses illam notitiam comparare, si non haberes, etiam poteris uti illâ ad evitanda etiam gravia tormenta, quia tum justificatur, & nunc est moraliter tua in ordine ad usum, habetque se nunc ita, ac si furatus esses aureum, & postea incideres in necessitatem, in qua aureum licitè eriperes, tum enim licitè uteris aureo, quia

quia hic usus justificaretur per præsentem necessitatem. Casus autem, quibus licitè comparare posses notitiam criminis alieni, si eam non haberes, secundùm *Lugo* n. 103. sunt sequentes, si alter vel alium innocentem injustè vexet, & repelli non possit nisi per notitiam & manifestationem ejusmodi criminis; item si ipsemet ex justitia teneretur tibi illud secretū manifestare; item si ad communem Reipublicæ salutem id necessarium esset.

§. 7. Si neque sub secreto habeas, neque tu 1234
injuriam feceris in acquirenda notitia alieni delicti, poteris uti illâ notitiâ, & tale delictum manifestare ad impediendum ejusmodi damnum tuum, quod non tenereris ex Charitate subire ad impediendum damnum illud, quod alteri justè infligi poterit propter manifestatum ipsius delictum, *Lugo* n. 113.; hinc, inquit *Haun.* suprâ, si tibi ex occultatione alieni delicti imminerent gravia tormenta vel jactura bonorum, quâ de statu tuo decideres, posses alienum delictum manifestare, etiamsi mors propter illud esset ipsi à Judice infligenda, quia non habet jus, ut delictum suum occultetur, quando ex occultatione illius aliquis innocens pateretur damnum respectivè notabile, tunc enim expedit ad commune bonum Reipublicæ, ut manifestari possit, partim ut impii deterreantur à sceleribus etiam occultis, partim ut innocentibus sit justa potestas se defendendi. Quòd si per alterius injuriam tibi communicata sit illa notitia, *Petsch.* q. 5. a. 4. innuit idem dicendum esse, ac si per injuriam ipsemet comparasset, quia tota hæc notitia fundatur in injusta manifestatione, ergo quamvis tu acquirendo

rendo

rendo illam non feceris injuriam, tamen est tibi data per injuriam, ergo debet servari sub obligatione illius secreti, quam causat injuria. Deinde debetur restitutio pro illa injuria & reparatio vel impeditio damnorum, quæ ex illa sequuntur, ergo tu peccas impediens reparationem illorum damnorum, uti n. 1220. dictum est te peccare propalando longius crimen falsum, quamvis hoc sit publicum, quia nempe impedis reparationem famæ ex justitia debitam.

1235 §. 8. Quando subditus aliquid sub secreto defert ad Superiorem mediatum, v. g. ad Generalem sui Ordinis, hoc ipso consentit, ut rem communicet cum Superioribus immediatis, qui exequi debent; & quamvis literis addat, *soli*, tamen res non concernat Ministros ipsos, adhuc potest cum his communicari, nam scit Superiores non posse omnia conficere per seipsos, & particula exclusiva, *soli*, non præscindit à concomitantibus, uti habet commune axioma: Ministri autem faciunt unum cum tali Superiore, ita Lugo à n. 145., addens habere etiam locum hinc licentiam præsumptam seu interpretativam committentis secretum.

1236 §. 9. Quando nam & qualis fiat injuria legendo literas aut scripta aliena, explicat *Busenb.* referendus l. 5. c. 3. dub. 2., unum hoc videtur addendum, nam dicit cum *Laym. Dian. Lugo n. 150.* aliisque communiter, quod non sit contra justitiam, si quis fragmenta epistolæ dilaceratæ colligat, iterum jungat & legat, quia sic abjiciens videtur cedere jure suo & habere quasi pro derelictis, ut quisque faciat illis, quod potest: E contra alii cum *Rebell. & Petsch.* supra probabilius tenent

tenent oppositum, quia hoc ipso quod dilacerâ-
rit, maximè si in parva frustra, sufficienter signifi-
cavit se nolle, ut legantur, ergo non ideo voluit
cedere jure suo aut dimittere secretum. A for-
tiori non possunt legi literæ, quas aliquis casu
perdidit, vel in loco etiam publico ex inconfide-
ratione reliquit.

§. 10. Observatio secreti pertinet ad varia ¹²³⁷
præcepta, secundum diversitatem bonorum,
quibus violatio illius opponitur, hinc si adferat
damnum fortunarum, pertinet ad 7. præce-
ptum; si famæ vel honoris, ad 8.; si corporis, ad
5.; si animæ, reducitur ad 5. vel 7. Et universa-
liter omne secretum dici potest esse bonum ani-
mæ, est enim quasi thesaurus intellectualis, cu-
jus pretium tantò vilius est, quantò cum pluri-
bus communicatur, ita *Lugo* n. 144. Deferri
posse crimen, licet noveris sub secreto naturali, si
hoc sit necesse ad cavendum damnum commu-
ne, dictum est l. 2. n. 217. De secreto, videri
possunt plura apud *Sanch.* in *Conf.* l. 6. c. 6. d. 1.
2. 3. & *Gobat* in *Quin.* t. 5. c. 19. f. 10. & 11.

D V B I V M III.

An & quomodo fama restituenda.

Resp. Nisi sit causa excusans, patet ex natura ¹²³⁸
justitiæ, & ex dictis *de Restit.* famam injustè abla-
tam restitui debere: Et quidem, si verum crimen
quis narravit, debet opinionem conceptam,
quantum potest, apud audientes abolere, dicen-
do v. g. se malè dixisse, injuriam intulisse, dece-
ptum esse &c. Vel si hac ratione parum proficia-
tur, eum laudando in aliis rebus, crimen exte-
nuando,

nuando,